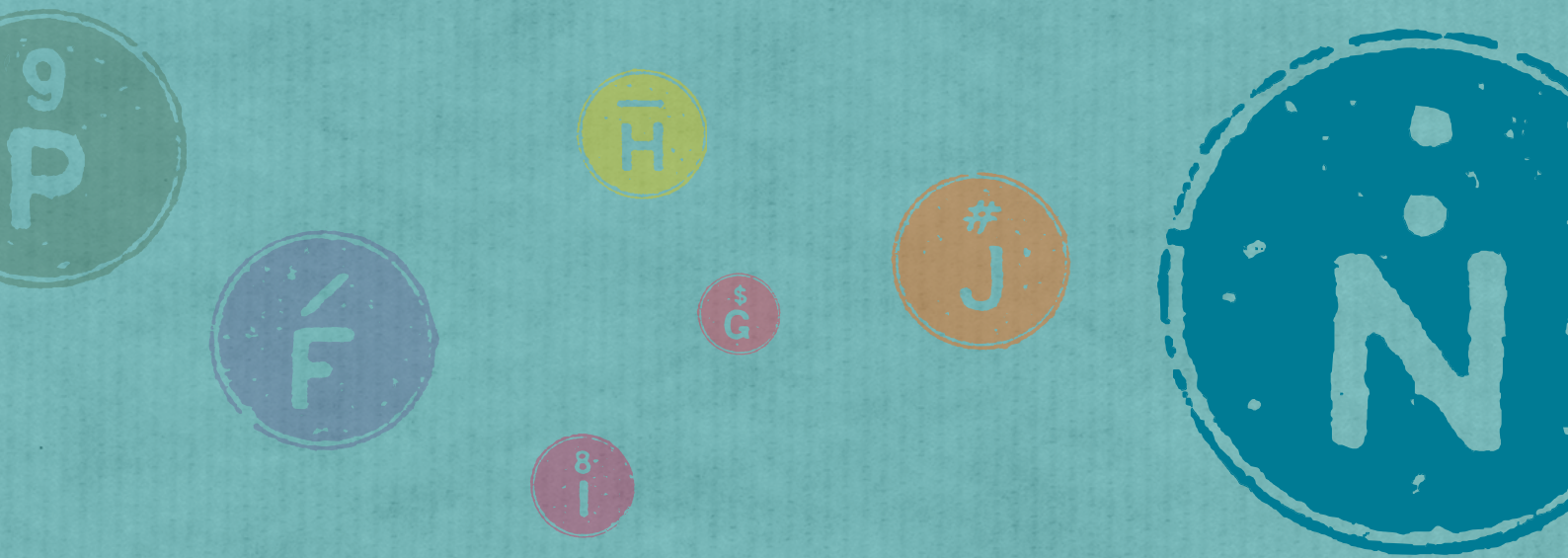

Ana Almela Sirvent

El camí dels abellers

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2019

Col·lecció Binària · Premis Castellitx · PC2019-N-R-0304-02435

© del text: Ana Almela Sirvent

© de l'edició: Ajuntament d'Algaida, 2019

Coberta, maquetació i disseny de la col·lecció: Bartomeu Salas Mascaró

Coordinació editorial: Bartomeu Salas Mascaró

Ajuntament d'Algaida

C/ del Rei, 6 · 07210 Algaida (Illes Balears)

Tel.: 971 12 50 76 · 971 66 56 79

ajuntament@ajalgaida.net

premiscastellitx@ajalgaida.net

biblioteca@ajalgaida.net

www.ajalgaida.net

Queden totalment prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació, total o parcial, d'aquesta obra.

Ana Almela Sirvent

El camí dels abellers

*Rosa d'Or de la Pau de Narració Curta
dels Premis Castellitx*

ALGAIDA, 2019

ANA ALMELA SIRVENT

Ana Almela Sirvent va nàixer a Borigana (Castelló). Als divuit anys va marxar a Salamanca on va estudiar filosofia. Treballa a l'escola d'adults del seu poble on no sols ha trobat molts alumnes sinó un bon grapat d'amics. Molt aficionada a la pràctica de tot tipus d'esports, li encanta anar amb la bicicleta per les muntanyes del Maestrat i xarrar amb els masovers. Sovint li furta paraules al seu home per a escriure relats. Té dos filles, Mar i Sol que són tan boniques per fora com per dins.

La narració *El camí dels abellers*, d'Ana Almela Sirvent, fou guardonada amb la Rosa d'Or de la Pau al XLIII Premi Pere Mulet Cerdà de Narració Curta dels Premis Castellitx 2019. En foren jurats Pere Fullana Puigserver, Gabriel Janer Manila (absent), Joan Montserrat Sastre i Miquel Serra Oliver.

El camí dels abellers

DESPRÉS DE LES DARRERES PLUGES de la primavera, la flor terrera, el timonet, ja hauria mogut a les llomes de més amunt. Les flors del timó junt als eriçons i l'espígol farien que les abelles obraren, ompliren les bresques d'àmec i mel i les segellaren, així ja tindrien menjar guardat per passar un bon hivern.

Al posar-se el sol, asseguts al pedrís, escoltàrem l'àuc del brúfol que, any rere any, sestejava dalt del pi i ens deia que el bon temps ja havia arribat.

Era hora d'iniciar el camí dels abellers.

Mon pare Nello i jo sentíem l'excitació per mamprendre un nou viatge, per trencar la rutina del fosc hivern i dirigir-nos cap a unes altres terres, una altra gent, noves experiències.

Calia amanir-ho tot amb molta cura. Agarràrem una cistella de figafors i d'ametlles que portaríem als masovers de la Belluga i de Bellmunt, allà dalt l'hivern era massa cru i els arbres fruiters no acampaven; els nostres amics rebrien amb deler aquesta font d'energia.

La vespra, allà tardet, ens n'anàrem cap el setí, on teníem els basos arrecerats al carrascalet de baix de l'Ombria. Basos carrasquenys, fets de suro de la Serra d'Espadà, cosits amb rebrotims de savina amb broques de romer a la part de dalt per a sostindre les bresques; a cada baso es podien llegir les lletres MV, les inicials de mon pare.

«La vespra, allà tardet, ens n'anàrem cap el seti, on teníem els basos arreccrats al carrascalet de baix de l'Ombria. Basos carrasquenys, fets de suro de la Serra d'Espadà, cosits amb rebrotims de savina amb broques de romer a la part de dalt per a sostindre les bresques; a cada baso es podien llegir les lletres MV, les inicials de mon pare».

El camí dels abellers

Era un home dur, mon pare, amb arrugues marcades per tragèdies d'una guerra cruenta i fratricida que va segar de cop la seua infantesa i el va fer gran abans d'hora; no obstant això, era un home vital i xerraire amb una energia desbordant i contagiosa.

Esperàrem davant els basos que s'afués la darrera abella i aleshores va dir mon pare:

—Tapa l'espitllera amb uns brots de romer i embossa els basos. Lliga bé els embossadors amb aquest cordell de cànem, no siga que caiguen i fugen les abelles.

Jo em trobava just a les portes de la joventut i ja era un membre útil per a la família, cosa que m'omplia de goig. M'agradava escoltar les lliçons de mon pare que m'introduïa en el misteriós món de les abelles, lliçons que ell havia après abans, del seus avantpassats. Sovint parlava de les abelles tractant-les com si foren persones, jo no sabia ben bé si eren les abelles qui es pareixien a les persones o érem nosaltres qui, de vegades, actuàvem com elles.

—No t'arrimes molt, avui estan aspres —em solia dir els dies que feia molt de fred i bufava la tramuntana. Eixos dies les abelles estaven enfadades i no podíem eixamenar perquè al traquejar, la mare no voldria passar del padrés al nou eixam. Una vegada, en el seti del Pou del Camí, com que les abelles estaven aspres, se'ns tiraren al matxo i a mi i ens hauguérem d'amagar baix les Carrasques de Leví, uns carrasquissos molt espessos, fins que les abelles es calmaren.

Després d'embossar els basos ens dirigírem cap a casa. Al caure la nit em resultava difícil agafar la son: en els meus somnis apareixien fiblons que picaven de valent, costeres altíssimes i inexpugnables i al remat l'era del mas de Bellmunt que significava la fi del camí.

A l'endemà, no era encara punta de dia i mon pare, mocador de farol al cap, brusa i albarques, li va ficar l'albardó al matxo, li va passar la cingla per baix la panxa i li la va ajustar bé, va traure la cua del matxo per dalt la tafarra i enganxà els carrejadors a l'albardó als quals va nugar els basos, quatre basos a cada banda.

El matxo intuïa que alguna cosa estava passant i semblava desficiós.

La mare ens va amanir una bona fogassa de pa i un tros de pernil per fer el camí un poc més lleuger.

—Aneu amb compte, el temps no està molt clar. I tu Manolito: creu a ton pare —digué la mare amb els seus ulls melangiosos.

—Tornarem prompte, no pateixes —li contestà el pare.

Una vegada el matxo aparellat, començarem el camí cap a les terres altes.

La primera part del camí era suau. A l'eixir de la Torre passàrem per l'hostal de l'Esquerrera i pel mas d'en Romeu, a l'esquerra deixàrem el poble de Vilar de Canes; sols trencava el silenci el soroll de les petjades del matxo i l'udol llunyà d'un gos. Al cel, l'estel miquer, testimoni mut del nostre viatge.

Després venia el Pla de Catí. Creuàrem un pinaret on es veien alguns bolets que no gosàrem agafar per si no eren mengívols i arribàrem al mas d'Evaristo, on Lupeta ja estava al carrer aguantant, com si hagués endevinat que eixe dia passaríem.

—Bon dia de matí —digué Nello.

—Passeu i descansu una estoneta —contestà Lupeta mirant-nos amb eixos ulls intelligents de qui ha après molt de la vida malgrat haver anat poc a escola. El seu rostre reflectia la saviesa d'aquells que treballen dia rere dia intentant treure fruit a una terra aspra i sols de vegades agraïda.

Asseguts a la vora del foc, Pepito, un home gran nascut al mas, ens va oferir un got de vi i farinetes.

Lupeta era xerraire i amb nosaltres se sentia en família. Així va ser com ens va contar la història de son pare, l'avi Bonifacio, que després d'un fracàs amorós va marxar del mas a treballar a les Suïsses, on conduïa un trenet.

—Eren temps de fam —va contar l'ama del mas— per això en tornar de les Suïsses, mon pare va maquinat muntar un molí al mas per poder moldre el seu cereal, però els 'fiscaleros' que en eixe temps anaven darrere de tots els moliners, havien interrogat el picapedrer que li havia fet la mola. Quan els 'fiscaleros' van arribar al mas de baix, la xiqueta del mas va pujar conillejant per avisar-nos que venien a per ell. En dos trancs, Bonifacio va agarrar la maça i va trencar la mola i allí va acabar mon pare de ser moliner.

Ens agradava seure i xarrar amb els masovers del mas d'Evaristo. Entre nosaltres existien lligams enfortits pel que va ocórrer en temps de

El camí dels abellers

guerra, compartíem un mateix territori i això creava un vincle que era inclús més fort que el vincle de la sang. Però encara quedava un bon tros de camí fins arribar a Bellmunt i no podíem tindre els basos tancats molt de temps, les abelles demanaven eixir, calia espavilar-se i marxar.

A l'eixir del mas d'Evaristo, el camí es feia dur i costerut. Començàrem a pujar el barranc de l'Empriu envoltats per carrasques, aurons i roures; una voladissa d'abellerols, pardals plovedors, senyalava que el temps canviaria. Jo era un sagal i em costava seguir les passes de mon pare; el matxo, carregat amb els basos, pareixia recordar el camí que ja havia trepitjat altres primaveres; al més amunter del barranc s'endevinaven els espinals florits.

El cel, enterbolit i negre, ens parlava de tronades; al lluny els rellampecs illuminaren, al sòl damunt, La Torre Empicó i La Belluga. Cada lluminària ens mostrava la imatge d'uns masos encara vius però amb data de caducitat.

Va començar a ploure.

—Baix al barranc està la Cova de les Cagueres, ens retirarem allí — digué mon pare.

Entre aranyoners i espinals ens obrirem pas fins a la cova.

—Manuel, agarra el matxo pel ramal i fes-lo entrar a la cova — dirigí el pare amb cara de preocupació — que no es banyen els basos.

Era una cova prou gran, amb heura penjant del sostre i uns petits dibuixos a les parets. El matxo estava un poc inquiet per la tronada però jo em vaig seure a mirar la pluja, relaxat i seré; era bonic veure caure les gotes de les fulles de l'heura amb la despreocupació del jove que se sent protegit pel pare i per la inconsciència de la joventut, pensant que tot és infinit, que res no s'acaba, que la vida és per sempre.

Tan aviat van escampar els núvols, deixàrem la cova i continuàrem la marxa. El barranc es feia cada vegada més estret i trencat; el matxo a dures penes podia passar carregat com anava i als trams més empinats vam haver d'empentar-lo per aconseguir que s'obriera camí entre els aranyoners. Un cocó amagat entre unes mates, ens va permetre fer un trago d'aigua. Ja es colombrava dalt a l'esquerra el mas de La Belluga, majestuós i iniciàtic; a la dreta un raberol de cabres del meu amic Julio de La Torre Empicó pasturava entre la malea; les merles anaven a menjar les

cireretes dels espinals i un àliga, poderosa i senyorial, planejava pel cel sense deixar d'observar els caminants. Passàrem un molí que feia temps no funcionava i continuàrem fins arribar al pou del mas de Bellmunt on aprofitàrem per a fer un paronet, rentar-nos la cara a l'abeurador i beure uns glops d'aigua. Mon pare es va traure el paquet de caldo i es va plegar un cigarret. El camí quasi arribava a la seua fi, fins i tot el matxo pareixia cansat però content. L'últim tram fins el mas, mon pare el va fer cantant una cançoneta:

De cent basos faràs un i d'un, tu en faràs cent.
Sempre m'ho deia 'm'agüelo', la vida de l'abeller.

L'abella és molt bona gent, no demana de menjar,
fa molt bona companyia i t'alegrarà el bancal.

Si se tiren les abelles serà perquè estan molt aspres,
arrea i agarra el matxo i amaga't baix les carrasques!

I ja ho saben a Morella i en el cel, també ho sap Déu.
Que un bon oli i la mel, sempre van al mateix preu.

A l'estil de Xivalcolla, fins que arribe la tardor:
Un bon seti 'pa' triscar, si no tens molt d'abellot.¹

Les parets de pedra en sec ens donaven la benvinguda. Roberto, el fill menut del mas, que havia soltat la rabera al bovalar, al veure'ns va baixar corrents acompanyat dels seus gossos; al sentir l'aldarull tota la família va eixir al carrer del mas i van fer molt de comboi a l'adonar-se que érem nosaltres.

Ens vam dirigir cap al seti que es trobava al cara-sol, encarat a la Xivalcolla i descarregàrem els basos deixant-los arrecerats del vent. Allí romanrien uns mesos fins que la tardor i el fred s'aproparen.

—Estos basos tenen molta gent —comentà mon pare mentre els fica-

1. Jota del Mas del Mestre (Vistabella).

El camí dels abellers

va al lloc adient—. Tenen molta trisca. —Això volia dir que al tallar fariem molta mel, i podríem traure un bon grapat de diners. La mel sempre es venia al mateix preu que l'oli.

Àngel, el masover, va agafar el matxo que estava famolenc i li va ficar una bona mesura de gra al pessebre; tant en va menjar que el matxo es va enfitar.

Aquella nit mon pare se la va passar passejant-lo per l'era fins que el matxo va poder rompre.

El casalici de Bellmunt era auster i sobri, com les persones que l'habitaven; dos potents saüquers encarats a la façana i dos belles mates de ruda al costat de la porta protegien el mas i feien fugir tot allò que pertanyia al món fosc i dolent. A l'entrar, t'envoltava un caliu acollidor que et feia sentir bé de tot. A la llar, damunt els ferros, ja bullia la caldera de l'olla.

Josepa, la masovera, havia botat el forn perquè eixe dia estava pastant:

—Passeu i assenteu-vos a la taula. Acabo de pastar estes fogasses i us ficaré el plat —ens va dir Josepa sense parar de pastar i sense deixar de somriure—. Mentre la pasta es fa tova dinarem.

Josepa ens va servir un bon plat d'olla i unes llenques del cuixot de cecina que, famolencs com estàvem, vam devorar. De postres, un bon plat de brull que havia fet Concòrdia, la filla major del mas amb llet d'ovella i de cabra i un poc d'herba colera picadeta.

A l'acabar, mentre els grans parlaven de les seves coses, vaig anar amb Roberto a fer malifetes:

—Vine i li donarem de menjar al furó —em va temptar Roberto—. Està amagat al pessebre perquè no el trobe el sergent.

Era una fura menuda i àgil. Després d'atipar-la anàrem al cantalar on va traure dos conills que fugiren barranc amunt abans que ens adonàrem del què passava.

Al caure la nit, tots al voltant del foc, escoltava els majors contar alendes del poble, dels fills i, a la llum del cresol, parlar de la collita i dels animals.

Eixa nit vaig dormir un somni profund i seré; la feina estava feta, el camí de tornar seria lleuger i suau. Els basos passarien un bon estiu.

*** **

Aquest va ser l'últim viatge que vaig fer a Bellmunt acompanyant mon pare. No sempre som nosaltres qui decidim el nostre destí i mon pare va marxar abans d'hora allà on sempre tenim temor d'anar.

Ara sóc jo qui té el pèl blanc i massa arrugues al rostre i torno a fer mel que regalo als bons amics. Fa pocs dies vaig tornar a trepitjar el camí dels abellers amb la companyia d'una dona d'ulls clars i transparents, del color del raïm madur; després de pujar el barranc de l'Empriu, quan estàvem al més amunt del mas de Bellmunt, allà on deixàvem els bassos, ella va mirar a la llunyania, recorregué amb els seus misteriosos ulls La Torre Empicó, La Belluga, El Tossal, La Xivalcolla, Bellmunt i em va dir:

—Gràcies, ara ja sé quina història he de contar.

